

Voor Kruis en Beeld vzw
opgericht in 1994

Nieuwsbrief

Vrienden van de Antwerpse Madonna's

Winnaar

**ERF-
GOED
PRIJS
2025**

Provincie Antwerpen

Afgiftekantoor Antwerpen
Nieuwsbrief, nr. 33 [25ste jaargang (2026)]
v.u.: info@vkenb.be
Prins Boudewijnlaan 263 B bus 031,
2650 Edegem

Inhoud

Voorwoord	3
Voor Kruis en Beeld wint de Erfgoedprijs 2025 van de Provincie Antwerpen	4
Overzicht restauraties mei 2025 tot mei 2026	6
Inzegening Madonna Begijnenstraat en Heilige Rochus Willem Lepelstraat	12
Erfgoeddag 2026: Een lach en een traan, Maria is met ons begaan	13
Overzicht geplande restauraties	15
Zalige Anna van Sint-Bartholomeus: herdenkingsfeest in Antwerpen	17
Kalender	18
‘Daar heb ik de pest aan’. Waarom Sint-Rochus na Maria de meest populaire heilige in het Antwerpse straatbeeld is	19
Ontmoeting met Mr Devaux aan de kapel in de Beukenlaan	22
Kappelletjes en Madonna's in Vlaanderen	24
Vrienden van de Madonna's	27

Info en colofon

Giften via onze projectrekening bij de Koning Boudewijnstichting worden met dank aanvaard. We raden aan om dit eenvoudig te regelen via onze website, onder het tabblad 'Steun ons', en te kiezen voor optie 2. Houd er rekening mee dat u bij het doneren uw rijksregisternummer moet opgeven. Dat kan u invullen in een speciaal voorzien vakje en is nodig om fiscale aftrekbaarheid te verkrijgen voor giften vanaf € 40,00.

- Giften verhogen onze mogelijkheden tot verfraaiing en behoud van de beelden waarvoor dank.
- Legaten voor de werking van de vereniging zijn steeds welkom. Raadpleeg uw notaris.

Website: www.verbeelding.be

E-mail: info@VkenB.be

Lieve vrienden en sympathisanten,

Meimaand-Mariamaand, zo vieren we dat in Antwerpen reeds vele jaren!

Het vroegste historisch referentiejaar vermeldt 1124. Een bestaande kapel werd verheven tot parochiekerk en toegewijd aan Onze-lieve-vrouw-ten hemel opgenomen.

Maria vergezelt ons in dorpen en steden, doorheen wijken en straten.
Geschiedenis en kunst laten haar niet los.

Hoe liefdevol zij ons toelicht doorheen verschillende materialen, haar persoonlijkheid wil ons steunen in moeilijke tijden, want ook opstand zelfs oorlog doorleefde zij, in ons gezelschap.

Protest en verzet in 1566 tussen augustus en oktober zaaide verwarring zelfs haat. De veerkracht die van een moederfiguur uitgaat gaf ons MOEDERDAG op 15 augustus.

Onze 90-jaren aandacht voor dit bijzondere erfgoed, door de provincie Antwerpen erkend, blijft voor onze vereniging een ruggesteun en die delen we nu met u, beste Madonnavriend.

Het verleden van een stad doen herleven tot vandaag, vraagt passie en inzet.
Voelt u zich geroepen om mee te werken?

Wij verwachten u graag!

Paula

Voorzitter Voor Kruis en Beeld

Voor Kruis en Beeld wint de Erfgoedprijs 2025 van de Provincie Antwerpen

De provincie Antwerpen organiseerde in 2025 de achtste editie van de Erfgoedprijs Provincie Antwerpen. Deze jaarlijkse prijs bekroont een organisatie, vereniging of initiatief dat zich op een uitzonderlijke manier inzet voor het behoud, de ontsluiting en de beleving van het onroerend erfgoed in de provincie. De focus ligt daarbij op vernieuwende en inspirerende projecten rond monumenten, archeologie en varend of rollend erfgoed, met bijzondere aandacht voor samenwerking, lokale betrokkenheid, toegankelijkheid en het levend maken van erfgoed voor een breed publiek. Vrijwilligers spelen hierin vaak een cruciale rol. De prijs belooft projecten die verder gaan dan louter bewaren en die een blijvende maatschappelijke meerwaarde creëren.

Voor de editie van 2025 werden veertien sterke projecten geselecteerd. In totaal werd een prijzenbedrag van 22.500 euro uitgereikt aan één hoofdwinnaar, twee laureaten en een publieksfavoriet.

We zijn ontzettend vereerd dat de jury, na een unanieme beslissing, de hoofdprijs aan Voor Kruis en Beeld vzw toekende en dit voor het project *Op weg met de Antwerpse madonna's*. Dit project is het resultaat van meer dan negentig jaar vrijwillige inzet. Samen met professionele partners zet Voor Kruis en Beeld vzw zich in voor het behoud, herstel en de zichtbaarheid van de vele Maria- en heiligenbeelden in de Antwerpse binnenstad. Deze beelden, vrij toegankelijk in het straatbeeld, worden via wandelingen, een interactieve route en een handige zakgids op een laagdrempelige manier tot leven gebracht. Zo maakt het project dit charmante, vaak onopgemerkte erfgoed zichtbaar, begrijpelijk en inspirerend voor zowel inwoners als bezoekers.

Gedeputeerde Luk Lemmens, bevoegd voor Erfgoed, lichtte de keuze van de jury toe: *“Dit project verbindt bewoners en bezoekers en toont hoe klein erfgoed, dat vaak onopgemerkt blijft, toch van grote betekenis kan zijn voor een stad. Al meer dan negentig jaar bewijzen deze vrijwilligers dat zorg, kennis en liefde voor erfgoed een blijvende meerwaarde creëren. Deze prijs is dan ook een terechte bekroning voor hun jarenlange, onafgebroken inzet.”*

Voor Voor Kruis en Beeld vzw betekent deze erkenning een bijzondere mijlpaal. De Erfgoedprijs 2025 voelt als een waardering voor het werk dat generaties vrijwilligers met hart en ziel hebben verricht om dit erfgoed te laten leven, te koesteren en door te geven aan toekomstige generaties. Tegelijk geeft de prijs nieuwe energie en slagkracht. Ze helpt om ook eigenaars van beelden te overtuigen van het belang van dit “klein erfgoed”, dat voor de vereniging van grote waarde is. De focus blijft liggen op zorgvuldige conservering en restauratie, gerichte communicatie — vooral naar jongeren — en het verdiepen van kennis over de religieuze, historische en artistieke betekenis. Ook het duurzaam beheren en bewaren van data voor toekomstige generaties is daarbij essentieel.

Met hernieuwd enthousiasme en dezelfde bezieling wil Voor Kruis en Beeld verder bouwen aan de toekomst van dit unieke erfgoed.

Wist je dat ...

de kapel van de Heilige Familie aan het Plaslaar 1 in Lier nieuw leven heeft gekregen? Dankzij een mooie samenwerking tussen Lidl en de Stad Lier werd de buitenkant van deze kapel met zorg gerestaureerd. Bijzonder aan dit project is dat de werken werden uitgevoerd door een firma die mensen kansen geeft om opnieuw hun plaats in de maatschappij te vinden, door hen een waardevol vak aan te leren. Een herstel dus, niet alleen van erfgoed, maar ook van mensen. Binnenin rustte lange tijd een beeld van Onze-Lieve-Vrouw zonder hoofd, maar over de verdere plannen voor het interieur is er voorlopig nog geen nieuws. Wat wel blijft, is de diepe betekenis: Maria wordt al eeuwenlang in Vlaanderen geëerd als een moeder bij wie men terecht kan met elke zorg en nood. Voor Kruis en Beeld juicht elk herstel van ons erfgoed toe als brug tot behoud van verleden naar heden. Daarom zeggen wij met overtuiging: dank aan de Stad Lier en Lidl voor deze waardevolle inzet!

Overzicht restauraties van mei 2025 tot mei 2026

1. Onze-Lieve-Vrouw met Kind in de Begijnenstraat 65-67

De Madonna van de Begijnenstraat 65-67 is terug. Volledig gerestaureerd staat ze opnieuw te schitteren op haar vertrouwde plek. Een proces van lange adem, maar met een indrukwekkend resultaat.

Jarenlang zat het beeld van Maria en Jezus verborgen onder een dikke laag verf (foto 1 en 2). Toen het pand tussen 2020 en 2022 volledig werd opgeknapt, bleef de Madonna onaangeroerd. Juist daardoor viel haar erbarmelijke toestand nog sterker op. Hoog tijd dus voor actie.

Op 14 juli 2023 haalde restauratrice Noortje Cools het beeld en de accessoires van de gevel (foto 3). In haar atelier begon een zorgvuldige restauratie in verschillende fasen. De console kwam als eerste aan de beurt: oude verflagen verdwenen, waarna frisse groen-bordeau tinten met gouden accenten op de Mariale emblemen werden aangebracht. Eind 2024 keerde de console terug naar de gevel (foto 4).

Daarna volgden baldakijn en beeld. Het baldakijn kreeg opnieuw zijn oorspronkelijke kleuren – blauw met gouden accenten – en werd op 11 augustus 2025 geplaatst (foto 5). Een dag later keerde ook de Madonna zelf terug (foto 6 en 7). Onder de oude verf kwamen de tedere details van moeder en kind weer tevoorschijn. Ze kreeg een stralende witte afwerking, kort daarna bekroond met een nieuw kroontje (foto 8).

Na jaren wachten kan de stad eindelijk weer genieten van dit stukje erfgoed. De Madonna oogt frisser dan ooit. Een verhaal met een happy end.

2. Vier natuurstenen beelden werden gerestaureerd door Raro

Raro nam de restauratie van vier beelden tegelijk op zich: die van de Teichmannstraat, Van Boendalestraat/Italiëlei, Leeuwenstraat/Vrijdagmarkt en Memlingstraat. Het ging om ongeschilderde natuurstenen beelden die zwaar vervuild waren. Hoewel ze qua materiaal en vervuiling op het eerste gezicht gelijkaardig leken, bracht nader onderzoek opvallende verschillen aan het licht.

In het restauratieatelier werden de beelden grondig onderzocht, onder meer met microscopisch onderzoek van het oppervlak. De beelden uit de Teichmann- en Leeuwenstraat zijn vermoedelijk gemaakt uit Savonnièreskalksteen, herkenbaar aan de aanwezigheid van oölieten, zijnde kleine fossielen die elk hun eigen verweringspatroon vertonen. Het beeld uit de Memlingstraat is eveneens kalksteen, maar meer verwant aan Euvillesteen. Het beeld uit de Van Boendalestraat blijkt zandsteen, waarschijnlijk Bentheimersteen.

Raro legde uit: “Hoewel de vervuiling op het eerste gezicht gelijkaardig lijkt, vraagt elk beeld om een andere aanpak. Zo is de Euvillesteen van de Memlingstraat sterk verweerd. De zachte binding tussen de korrels is op veel plaatsen weggespoeld door jarenlange regen, waardoor enkel zeer zachte reinigingsmethodes mogelijk zijn en dat in meerdere beurten. De Bentheimersteen van de Van Boendalestraat is minder gevoelig, maar vlekkerig en hardnekkig. De Savonnièressteenbeelden van de Teichmann- en Leeuwenstraat vertonen gelijkaardige vervuiling, al is de verwerking bij het beeld van de Teichmannstraat verder gevorderd.”

Elke sculptuur vroeg om een restauratie op maat, met specifieke technieken en aangepaste materialen. Raro klaarde die klus met vakmanschap. Nu stralen ze opnieuw op hun vertrouwde plek in de stad.

Foto van links naar rechts en van boven naar onder: De 4 natuurstenen beelden tijdens de restauratie; VKenB ging op 10 juni op bezoek bij het restauratieteam Kim Raymakers en Luc Rossen; Madonna Boendalestraat/Italielei tijdens de restauratie; Terugplaatsing Madonna Boendalestraat/Italielei op 29 juli; H. Walburgisbeeld Memlingstraat tijdens restauratie; Terugplaatsing Madonna H. Walburgisbeeld Memlingstraat op 25 juli; Madonna Leeuwenstraat/Vrijdagmarkt tijdens restauratie; Terugplaatsing Madonna Leeuwenstraat/Vrijdagmarkt op 30 juli; Madonna Teichmannstraat tijdens restauratie; Terugplaatsing van Madonna Teichmannstraat op 28 juli

3. Onze-Lieve-Vrouw met Kind op de hoek Bleekhofstraat en Kroonstraat 159

Op de hoek van de Bleekhofstraat en de Kroonstraat prijkt een herboren Madonna. Dit gevelbeeldje, dat in de loop der jaren meermaals werd overschilderd, verkeerde in een zorgwekkende staat en had dringend nood aan een grondige conservatie- en restauratiebehandeling.

Toen projectontwikkelaar Fullerstone het hoekpand en het aangrenzende gebouw transformeerde tot een modern woonproject, verloren ze de Madonna gelukkig niet uit het oog. Ze gaven restaurator David Natidze de opdracht om het beeldje te restaureren. Dat was geen eenvoudige taak. Het beeld was ernstig beschadigd en zelfs de hoofdjes van Maria en het Kindje Jezus ontbraken. Toch liet David zich niet afschrikken. Hij verwijderde zorgvuldig alle oude verflagen, boetseerde met veel toewijding nieuwe hoofdjes en gaf het beeld een frisse, witte kleur. Ook de kroontjes werden vernieuwd en kregen een elegante gouden tint. Tenslotte zette hij het geheel op een volledig vernieuwde console. In mei 2025 keerde het gerestaureerde beeldje terug naar zijn vertrouwde plek aan de gevel, waar het nu opnieuw waakt over de straat en haar bewoners.

Madonna op de hoek van de Bleekhofstraat en de Kroonstraat 159 voor de restauratie (links en rechts boven), tijdens de restauratie (links onder) en na herplaatsing in 2025 (rechts onder)

4. Herstellingswerken aan de kapel in de Beukenlaan

Onze kapel in de Beukenlaan had de voorbije maanden duidelijk wat extra zorg nodig. Het opstijgende vocht vond langzaam maar zeker zijn weg naar boven en tastte de binnenmuren aan. Tijd voor een grondige aanpak dus.

Gelukkig kregen we onverwacht hulp. De scouts van UPB Wilrijk schoten met veel enthousiasme te hulp. Ze groeven een diepe greppel rond de kapel en gingen daarbij dapper de taaie boomwortels te lijf. Dankzij hun werk konden we eindelijk tot bij de kern van het probleem en een nieuwe vochtwerende beschermlaag aanbrengen. Na afloop werden de greppels weer netjes gedicht. Nu is het vooral afwachten tot de muren volledig opdrogen en we kunnen zien hoe goed de nieuwe beschermlaag haar werk doet.

Met dank aan de helpende handen die dit mogelijk maakten!

De greppel en beschermlaag (links) die de scouts van UPB Wilrijk (rechts) groeven om onze kapel te beschermen tegen opstijgend vocht.

5. Onze-Lieve-Vrouw met Kind op de hoek Klapdorp en Mutsaardstraat

In 2023 werd de console en het Jezuskindje geraakt door een te kort afdraaiende vrachtwagen. Hierbij werd het hoofd van de slang met appel beschadigd en het Kindje van de console gereden. Ook van de Kruisstaf braken delen van het kruis bovenaan af. Het Jezuskindje, de kruisstaf en de losgekomen fragmenten van de console werden nadien zorgvuldig door de eigenaars van het pand bewaard.

Ze vroegen Noortje Cools om hen te helpen. Die nam het geheel grondig onder handen. Maria, de duif met stralenkrans en de console werden gereinigd, terwijl beschadigingen in de verflagen zorgvuldig werden geretoucheerd. De gebroken onderdelen ten

gevolge van de aanrijding werden hersteld en opnieuw verlijmd. Het Jezuskindje werd ontdaan van de afbladderende verflaag, maar bleek te fragiel om verder te behandelen. Daarom werd gekozen voor een afgietsel in hars, als duurzamer alternatief. Ook de kruisstaf werd hersteld en opnieuw fraai verguld.

In maart 2026 werd het geheel opnieuw gemonteerd en op zijn plaats teruggebracht. Graag danken we de eigenaars voor de zorg die zij voor hun Madonna dragen en we hopen dat het beeld voortaan gevrijwaard blijft van aanrijdingen zodat het opnieuw lange tijd ongestoord het straatbeeld kan sieren.

Madonna op de hoek Mutsaardstraat-Klapdorp na het ongeval (1), Maria voor (2) en na (3) reiniging, console voor (4) en na (5) reiniging en Jezuskind (6) origineel (links) en afgietsel (rechts), Foto's onderaan: Het geheel na restauratie

6. Onze-Lieve-Vrouw met Kind aan de Lijnwaadmarkt 10

Toen het huisje aan de Lijnwaadmarkt 10, dat zich letterlijk tegen de kathedraal aanvlijt, in 2007 werd gerenoveerd, ontstond al snel een mooie gedachte: wat zou een Madonna deze gevel verfraaien. Dankzij de hulp van Voor Kruis en Beeld werd die droom werkelijkheid.

De vereniging stelde een Madonna uit haar depot ter beschikking, een beeld dat ooit werd geschonken door de Koninklijke Heemkundige Kring van Merksem en vermoedelijk

afkomstig is van het 'Huis Selb' aan de Sint-Paulusplaats in Antwerpen. Ook de sierlijke luifel en de console komen uit het depot en dragen sporen van hun eerdere leven op onbekende plekken in de Antwerpse binnenstad.

Intussen zijn we bijna twintig jaar verder. In al die tijd trotseerde Onze-Lieve-Vrouw moedig regen, sneeuw, felle zon en alles wat de natuur haar voorschotelde. Dat liet uiteraard zijn sporen na, en het beeldje leek zachtjes om aandacht te vragen. Die kwam er gelukkig ook. De eigenares nam het initiatief om het beeld zorgvuldig schoon te maken en het baldakijn te behandelen. Een liefdevolle en waardevolle eerste stap, die de Madonna opnieuw laat stralen, al vraagt een blijvende bescherming op termijn nog om een meer doorgedreven aanpak onder andere van de console.

Inzegening Madonna Begijnenstraat en Heilige Rochus in de Willem Lepelstraat

Na de restauratie van de Madonna in de Begijnenstraat en het beeld van de Heilige Rochus in de Willem Lepelstraat, werden beide op 19 oktober plechtig ingezegend door E.H. Rudy Mannaerts. Ongeveer veertig aanwezigen, allen enthousiaste Madonna-sympathisanten en gulle donoren, woonden de plechtigheid bij.

We verzamelden eerst bij het beeld van de Heilige Rochus, op de hoek van de Willem Lepelstraat en de Kloosterstraat. Dit beeld werd in september 2024 vakkundig gerestaureerd door Geneviève Hardy. De Heilige Rochus is de patroon van pestlieders. Met zijn vinger wijst hij naar zijn knie, teken dat ook hij door de ziekte getroffen werd. Hij herstelde dankzij de zorg van een trouwe hond, die zijn wonden likte en hem dagelijks een homp brood bracht. Diezelfde hond zien we hier met het brood in de muil. Jammer genoeg moeten we het beeld wat zoeken want gezonde planten klimmen of buigen voorover en verbergen het beeld. Een kleine ingreep is wenselijk.

Daarna trokken we gezamenlijk naar de Madonna in de Begijnenstraat, dat na een lange restauratie door Noortje

Cools in augustus 2025 teruggeplaatst werd. Maria kijkt hier letterlijk op de toegangspoort van de gevangenis. In zijn korte maar indringende toespraak wees Rudy Mannaerts op de schrijnende situaties die zich daarbinnen afspelen. Onze samenkomst op deze plaats rond de figuur van Maria, symbool van hoop en moed, nodigt uit tot aandacht, medeleven en vertrouwen voor allen die het minder goed hebben om zo tot een meer menselijke maatschappij te komen. Van alle beelden van Maria met Jezus straalt deze wellicht het meest de tederheid tussen moeder en kind uit. Kijk hoe ze blij en fier glimlacht terwijl Jezus met zijn hand haar wang aanraakt. Moge iedere voorbijganger, en ook wie de gevangenis verlaat, in zijn of haar leven iets van die tederheid ervaren.

De plechtigheid werd afgesloten met een gezellige receptie in de gebouwen van de Fundatie Terninck, waar vandaag Heder een centrum uitbaat voor dagopvang en begeleid wonen voor personen met een handicap. We werden er bijzonder hartelijk ontvangen door vrijwilliger Theo en zijn team, die ons bovendien rondleidden in het lokaal met kunstwerken en ons daar deskundige uitleg gaven. Onze oprechte dank gaat ook uit naar Michel, die de locatie wist te regelen, Annick voor het verzorgde buffet, en natuurlijk Rudy Mannaerts voor zijn inspirerende woorden en de zegening van beide beelden.

Erfgoeddag 2026: Een Lach en een Traan, Maria is met ons begaan.

Naar jaarlijkse traditie mochten we opnieuw een grote groep nieuwsgierigen verwelkomen voor een madonnawandeling, dit keer rond het thema "HAHA Humor". Iemand merkte vooraf nog op: "Oei, humor en Maria... hoe gaan we dat aanpakken?"

In het begijnhof kwam het verrassend luchtige verhaal van Mozes' geboorte en zijn tochtje als baby op de Nijl aan bod. Bij de H. Barbara spraken we over de drie raampjes

in het torentje. En waarom is het rad van de H. Catharina eigenlijk gebroken ? Het bleken stuk voor stuk straffe verhalen van krachtige vrouwen, telkens met een bijzondere wending.

Op de Ossenmarkt staat de teder glimlachende madonna midden op het plein, innig verbonden met haar kindje Jezus. Deze tedere lach aanschouwen geeft kracht voor de rest van de dag.

Op de hoek van de Paradijsstraat en de Pieter Van Hobokenstraat staat een madonnabeeld naast de stripmuur van Kiekeboe's Fanny, die zowel haar vriendinnetje als Maria lijkt te begroeten. Deze jeugdige scène straalt vreugde uit, zeker wanneer we er samen van kunnen genieten onder een stralende zon. Lach en traan liggen hier dicht bij elkaar: recht tegenover Fanny staat "Nuestra Señora de la Soledad", Onze-Lieve-Vrouw van de eenzaamheid, diep verzonken in gebed en bezinning. Dit houten beeld uit 1691 herinnert aan de sterk katholieke Spaanse aanwezigheid in Antwerpen.

We waagden ons zelfs aan een dansje bij het beeld op de hoek van de Lange Klarenstraat en de Lange Nieuwstraat. Na een ommetje langs het tedere, hedendaagse beeld van Maria met haar kindje op de schouder in de Pruynenstraat, sloten we af op de Sint-Nicolaasplaats. Daar lieten we het kind in onszelf opnieuw tot leven komen bij de H. Nikolaas. Er waren dit jaar geen stoute kinderen, maar wel heel wat blije gezichten.

De meeste van de bezochte beelden zijn opgenomen in onze recent uitgegeven wandelgids. Deze is te koop voor €15 in de kathedraalshop, bij Standaard Boekhandel of via ons secretariaat (info@vkenb.be). Met uw aankoop steunt u onze werking — waarvoor onze oprechte dank.

Overzicht geplande werken

1. Lange Sint-Annastraat 2 - Ossenmarkt

De restauratie van deze Madonna stond al vorig jaar op onze planning. Omdat het beeld beschermd is bij besluit van de Vlaamse Executieve van 10 juli 1984, omwille van zijn historische en artistieke waarde, vraagt dit dossier echter extra voorbereiding. We zijn dan ook verheugd te kunnen meedelen dat Erfgoed Vlaanderen op 20 november 2025 zowel de toelating voor de werken als een subsidiepremie van 60% heeft toegekend. Nu rest enkel nog de goedkeuring van de eigenaar, waarna de restauratiewerken van start kunnen gaan. Wij kijken er alvast naar uit.

2. Sint-Annakapel of “Keizerskapel” Keizersstraat 21-23

De Madonna boven het inkomportaal werd al vorig jaar verwijderd in het kader van de restauratie van het dak en het torentje van de kapel. Intussen kunnen we ook hier met genoegen melden dat Erfgoed Vlaanderen op 21 november 2025 de aanvraag voor de restauratie van dit beeld heeft goedgekeurd, met een tussenkomst van 40% in de kosten. Deze beslissing werd inmiddels aan de eigenaar bezorgd. Zodra die zijn goedkeuring geeft, kunnen de werken van start gaan.

3. Oude Koornmarkt 32 - Pelgrimstraat

Voor het reinigen, het herschilderen van het baldakijn en het herstel en/of de vernieuwing van de goudpolychromie van deze sinds 2 september 1976 beschermde Madonna, werd op 2 februari 2026 eveneens een subsidieaanvraag ingediend bij Erfgoed Vlaanderen. We hebben zonet het verheugende nieuws ontvangen dat deze aanvraag werd goedgekeurd. We kunnen dit goede nieuws nu overmaken aan de eigenaar, waarna de werken kunnen worden ingepland.

4. Begijnenstraat 65-67

De restauratie van het beeld, het baldakijn en de sokkel werd het afgelopen jaar succesvol afgerond en ook de inzegening vond reeds plaats. (zie p6 en p12). Helemaal klaar zijn we echter nog niet. De restauratie en herplaatsing van de lantaarn staan nog op de planning. Intussen zorgde de Stad Antwerpen, in samenwerking met Fluvius, al voor een nieuwe aansluiting op de straatverlichting, zodat binnenkort ook de lantaarn geplaatst kan worden.

5. Lange Koepoortstraat 16 - Zwartzustersstraat

De nieuwe eigenaar van het pand klopte bij onze vereniging aan voor begeleiding bij de restauratie van de Madonna, die sinds 2 september 1976 beschermd is. We bezorgden hem alvast een offerte voor de geplande werken. Na de recente, stevige investeringen in het pand kiest de eigenaar er voorlopig echter voor om het subsidiedossier even on hold te zetten. Wordt ongetwijfeld nog vervolgd!

6. Sudermanstraat 29/ Eiermarkt

Het begin 18e-eeuwse lindenhouten beeld werd op advies van Erfgoed Vlaanderen/ Antwerpen opnieuw geselecteerd voor onderzoek en restauratie. Een offerte voor de gedeeltelijke demontage en het verdere onderzoek in het atelier werd alvast opgevraagd. Goed nieuws daarbij is dat dit vooronderzoek tot 80% subsidieerbaar is. Zodra de eigenaar zijn akkoord geeft, wordt de subsidieaanvraag meteen ingediend.

Wist je dat ...

- je steeds een leuke madonnawandeling in groep kan boeken en dat op een moment dat je het best past. Alle vroegere deelnemers getuigen dat ze verrast zijn en de stad op een andere manier ontdekt hebben.
- je de madonna's ook splendorwijze kan ontdekken met onze themawandeling "Een brug te ver: op weg met de Madonna's". In groep worden er plezierige spelletjes gespeeld die bij winst een attribuut opleveren om op pelgrimstocht te gaan. Zeer geschikt voor families met kinderen, vriendengroepen, culturele verenigingen, etc ...
- je best contact opneemt met info@vkenb.be indien je interesse hebt in een wandeling?

Zalige Anna van Sint-Bartholomeus: herdenkingsfeest in Antwerpen

In november 2024 werd de viering van 90 jaar werking van 'Voor Kruis en Beeld vzw' ingezet met een eerbetoon aan drie markante vrouwen: Jacomijne Costers, een visionaire schrijfster uit de late middeleeuwen, Anna van de Heilige Bartholomeus, een Spaanse karmelietes en beschermster van Antwerpen en Constance Teichmann, een toegewijde weldoenster die bekendstond als de 'engel van Antwerpen'.

Dit jaar wordt het verhaal verdergezet, met de focus op de zalige Anna van Sint-Bartholomeus (1549–1626). Het is namelijk exact 400 jaar geleden dat deze Spaanse ongeschoeide karmelietes overleed. Als vertrouweling van Teresa van Ávila en stichteres van kloosters in Frankrijk en de Lage Landen, speelde zij een belangrijke rol in de verspreiding van de karmelorde. Ze stichtte ook de Karmel in Antwerpen, waar ze als beschermheilige wordt vereerd. In 1624 werd ze ziek. Twee jaar later, op zondag 7 juni 1626, overleed ze op het feest van de Heilige Drievuldigheid. Ontdek op de website <https://www.karmel.be/nl/karmelietessen-antwerpen> wie deze bijzondere vrouw was en waarom zij de bevrijdster van Antwerpen wordt genoemd.

Naar aanleiding van deze bijzondere herdenking organiseert Karmel Antwerpen een feestweekend op **6, 7 en 8 juni**. Er wordt een bedevaart verwacht vanuit Almendral (regio Extremadura, Spanje). Daarnaast zal in de kapel een buste van Anna van de Heilige Bartholomeus te bezichtigen zijn, vervaardigd door kunstenaar en restaurateur Geneviève Hardy (zie foto). Iedereen is van harte welkom.

Zaterdag 6 juni in de kloosterkerk: Zr. Karmelietessen Rosier 22-24, 2000 Antwerpen

*8.00 u : Rozenhoedje eerste
zaterdag*

9.00 u : Eucharistieviering

*11.00 – 14.00 u : Vereren van het
relikschrijn*

*14.00 – 15.00 u : Teresiaans recital
met Mezzo-Sopraan Sonnia L. Rivas
– Caballero, Intérprete Belén Yuste
en Vihuela speler Juan Carlos de
Mulder*

*15.00 – 16.30 u : Vereren van het
relikschrijn*

*16.30 – 17.30 u : Plechtig gezongen
vespers door leden van de
gemeenschap De Brug uit Lier met
Geert Hendrix aan het orgel*

Zondag 7 juni

09.00 u : Samenkomst van de

Karmelfamilie in het bisschopshuis

09.30 u : Processie met Reliekschrijn

naar de kathedraal met de karmelfamilie, spaanse bedevaarders en andere sympathisanten

10.00 u : Plechtige Eucharistieviering Sacramentsdag met voorganger: Monseigneur Johan Bonny, aan het orgel: Peter van de Velde, zang door het koor van de kathedraal, opgedragen voor de overleden leden van de Broederschap

11.30 u : Gelegenheid om het reliekschrijn te vereren, in de kathedraal, dit is mogelijk tot 16.45 u

12.00 – 12.45 : Orgelconcert door Peter Van de Velde

Maandag 8 juni In de kloosterkerk: Zr. Karmelietessen Rosier 22-24, 2000 Antwerpen.

18.30 u : Rondetafelgesprek georganiseerd door Cervantes Brussel, in het Spaans met simultaanvertaling in het Nederlands. Een dialooggesprek met Belén Yuste en professor Concha Torres: twee lezingen (elk een half uur) over Ana de San Bartolomé en Ana de Jesús.

Iedereen van harte welkom bij “het moederke van de Rosier”.

KALENDER

6,7,8 juni 2026: Zalige Anna van Sint-Bartholomeus: herdenkingsfeest in Antwerpen. Voor meer informatie lees het artikel verder in deze nieuwsbrief

14 augustus 2026 om 18:00u aan de O.L.V. Kathedraal: plechtige processie met het Genadebeeld van Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opgenomen rond de kathedraal. Voor Kruis en Beeld heeft een team van dragers bijeen gebracht die het beeld mee zullen helpen dragen. Sympathisanten welkom.

15 augustus 2025 om 12:00u in de O.L.V. Kathedraal: Feest van onze vereniging met eucharistieviering, gevolgd door een gezellig samenzijn in de bistro van de kathedraal “DE PLEK”. Iedereen welkom.

13 september 2026: Open Monumentendag met wandeling rond het thema 'in goede handen'. Verdere details volgen op onze website www.verbeelding.be

‘Daar heb ik de pest aan’. Waarom Sint-Rochus na Maria de meest populaire heilige in het Antwerpse straatbeeld is.

door E.H. Rudi Mannaerts

In de rijke verzameling publieke beelden in de Antwerpse binnenstad is de heilige Rochus, na Maria, de meest voorkomende heilige. In totaal zijn er, voor zover bekend, een twintigtal beelden, zowel bestaande als – vooral - verdwenen. Opvallend is dat bijna twee derde daarvan zich in de Sint-Andriesparochie bevindt.

Rochus, die in het begin van de veertiende eeuw overleed, was een pelgrim die vanuit Frankrijk naar Rome trok. Tijdens zijn terugkeer verzorgde hij zieken, vaak pestlijders, tot hij zelf door de ziekte werd getroffen. Volgens de overlevering kreeg hij een zwerende buil op zijn knie en trok hij zich ziek terug in een bos. Daar werd hij dagelijks gevoed door een hond die hem brood bracht, een tafereel dat vaak in zijn iconografie terugkeert. Meestal wordt hij staand afgebeeld, met een pelgrimsstaf en een drinkbus, een kalebas. Door zijn zorg voor pestlijders en zijn eigen ziekte werd Rochus de patroonheilige die men aanroept tegen de pest. Merk ook de sterke gelijkenissen met de apostel Jacobus, de patroonheilige van de pelgrims naar Compostella, op. Zo bezit de Sint-Andrieskerk een mooi beeldje van Rochus dat gemakkelijk met Jacobus verward kan worden, omdat het Sint-Jacobsschelpen draagt, hét symbool van de pelgrimstocht.

H. Rochus op de hoek Hoornstraat, Lansstraat

Eén van de 12 Sint-Rochus-panels in de voormalige doopkapel van de Sint-Jacobskerk (foto Topa vzw)

De pest liet in de veertiende eeuw diepe sporen na. In sommige steden stierf tot een derde van de bevolking. Hoewel het niet helemaal duidelijk is hoe zwaar Antwerpen getroffen werd, wijst de vroege Rochusverering erop dat de ziekte ook hier aanwezig was. In belangrijke kerken ontstonden devoties met altaren en broederschappen, zoals in de kathedraal, de Sint-Jacobskerk en de Sint-Joriskerk. In de Sint-Jacobskerk getuigt een indrukwekkend laatmiddeleeuws retabel, waarop zijn volledige levensverhaal is afgebeeld, van zowel de aanwezigheid van de pest in de stad als van zijn grote populariteit. Nabij de stadsmuren bevond zich een ‘godshuis’ met een Sint-Rochuskapel, waarvan de naam vandaag nog voortleeft in de Sint-Rochusstraat. Samen met het opvanghuis werd de kapel echter in de negentiende eeuw afgebroken. Op die plek staat nu het Tropisch Instituut, dat zich eveneens inzet voor de bestrijding van infectieziekten.

H. Rochus op de hoek Kloosterstraat, Willem Lepelstraat

In het begin van de zeventiende eeuw brak de pest opnieuw uit. De jezuïeten speelden een belangrijke rol in de zorg voor de zieken. In Antwerpen telde hun orde meer dan 120 paters. Naast hun intellectuele taken zetten zij zich ook actief in voor de verzorging van pestlijders. Om verdere besmetting te voorkomen waren deze paters die met zieken in contact kwamen gehuisvest in een afzonderlijke herenwoning op de Paardenmarkt. Dat was niet zonder gevaar: liefst 29 van hen bezweken aan de ziekte.

In diezelfde periode kende de verering van Sint-Rochus – begrijpelijkerwijze - een nieuwe bloei. Sint-Rosalia, de patroonheilige van Palermo, en in haar stad uitgeroepen tot pestheilige, werd ook hier als zodanig vereerd. De kapel van het godshuis ‘Cornelis Lantschot’ aan de Falconrui werd aan haar toegewijd. In de

kathedraal was de broederschap van Sint-Rochus opgegaan in die van Sint-Hubertus en Sint-Antonius.

Tegelijkertijd werd ook Maria in hoogst eigen persoon aangesproken tegen allerlei aandoeningen, zoals de “zwetende ziekte”; denk aan ‘Onze-Lieve-Vrouw van de zwetende ziekte’ die op de hoek van de Bogaardestraat en de Happaertstraat stond.

In de negentiende eeuw werd Antwerpen getroffen door een nieuwe epidemie: cholera. In vijf opeenvolgende golven, verspreid over ongeveer zestig jaar, maakte de ziekte meer dan 5.000 slachtoffers op een bevolking van minder dan 200.000 inwoners. De cholera die via schepen de stad binnenkwam, trof vooral de dichtbevolkte en arme wijken, in het bijzonder de Sint-Andriesparochie, die niet voor niets de “Parochie van Miserie” werd genoemd.

Het lijkt eeuwen geleden, maar zo zag de Zwanengang er in 1950 nog uit. Rechts het beeld van O.-L.-Vrouw van de Zwanengang, dat in 1961 naar de Sint-Jacobsmarkt verhuisde.

In de smalle steegjes leefden tientallen mensen dicht opeengepakt in kleine woningen met nauwelijks sanitaire

voorzieningen. Aanvankelijk hadden deze steegjes een zandbodem en huisjes met lemen muren. Naarmate men beter begreep dat cholera zich verspreidde via besmet drinkwater, onder meer door lekken uit beerputten, werden er maatregelen genomen. Kasseien, riolerings- en beschermende lagen van pek en kalk moesten het vocht en de besmetting helpen tegengaan.

In deze context kende de verering van Sint-Rochus opnieuw een sterke heropleving. De talrijke Rochusbeeldjes, vaak eenvoudige volkskunst in hout, getuigen hiervan in de steegjes zelf, zoals in de Korte Vlierstraat, waar alleen al 92 doden vielen. Ook in kerken kreeg Sint-Rochus opnieuw een prominente plaats, onder meer in de Sint-Pauluskerk en de Sint-Jacobskerk.

Buiten de stadsmuren liet eerwaarde Judocus Ansiau, kapelaan in het klooster van de Kapucinessen in de Sint-Rochusstraat, in 1872 het bestaande koetshuis van zijn buitenverblijf aan de Haantjeslei omvormen tot een kapel, toegewijd aan Sint-Rochus (nu een Mariakapelletje).

In de twintigste eeuw onderging het stadsbeeld een ingrijpende verandering. De steegjes verdwenen en hun bewoners verhuisden naar nieuwe wijken zoals het Kiel, de Luchtbal en Linkeroever. De Rochusbeeldjes bleven soms bewaard en kregen een nieuwe plaats in de parochiekerken. In de Sint-Andrieskerk bevinden zich vandaag nog drie exemplaren, elk met een eigen karakter en geschiedenis.

Eén is een eenvoudig volkskunstbeeld dat in de schatkamer staat. Een ander beeld is opgesteld voor een uitvergroete foto van een steeg, waardoor het lijkt alsof het zich nog steeds in die omgeving bevindt. Een derde beeld werd reeds aan het einde van de negentiende of het begin van de twintigste eeuw op het zeventiende-eeuwse Sint-Anna altaar geplaatst. Wanneer een steeg door een eigenaar werd aangelegd, kreeg het beeld soms een ereplaats in de voorgevel. Zo zijn er nog enkele exemplaren in het straatbeeld bewaard gebleven, onder meer op de Varkensmarkt, op de hoek van de Lansstraat en de Hoornstraat, en aan het hoekpand van de Willem Lepelstraat en de Kloosterstraat.

H. Rochus op de hoek Jozef de Hasquestraat, Varkensmarkt

*Mariakapel in de Haantjeslei,
eerder toegewijd aan Sint-Rochus
(foto Topa vzw)*

Vandaag hoeven we ons in onze streken gelukkig niet meer tot Sint-Rochus te wenden tegen epidemieën. De wetenschap heeft grote vooruitgang geboekt. Toch blijven deze beelden waardevolle getuigen van een moeilijk verleden. Ze herinneren niet alleen aan ziekte en verlies, maar ook aan de veerkracht van mensen die, gesteund door hun geloof, solidair bleven en zorg droegen voor elkaar in tijden van grote nood.

Ontmoeting met Mr Devaux aan de kapel in de Beukenlaan

Tussen huisnummer 24 in de Beukenlaan en het hoekhuis 1A in de Dennenlaan in Wilrijk verschuilt zich een klein kapelletje, stil en bescheiden, maar rijk aan verhalen. Sinds 1936 is het in handen van de vereniging 'Voor Kruis en Beeld'. Op 23 april spreken Paula Sôrnssen en ik er af met de inmiddels 95-jarige meneer Devaux.

Het is een zonnige dag. Nog voor we goed en wel zijn aangekomen, zien we hem al ijverig aan het werk met de keerborstel. Maar zodra hij ons opmerkt, zet hij die met plezier aan de kant. Even later zitten we samen op het bankje voor de kapel, klaar voor een gesprek dat ons meeneemt doorheen drie decennia zorg en toewijding.

"Het begon in 1993," vertelt meneer Devaux. "Ik wandelde hier voorbij toen een man op de fiets me aansprak. Hij vond het zo jammer dat er niemand meer was om voor de kapel te zorgen. De zuster van Sint-Augustinus die dat deed, zou geopereerd worden en niet meer terugkeren. Dat raakte me. Ik heb toen beslist om het over te nemen." Intussen doet hij dat al 33 jaar, dag in dag uit.

Of er veel veranderd is, vraag ik. Hij knikt bedachtzaam. *"In het begin stond de kapel dag en nacht open, maar dat lokte helaas vandalisme uit. Ik heb dat toen aangekaart bij de voorzitter van Voor Kruis en Beeld. Er werden maatregelen genomen. De kapel ging 's nachts op slot. Maar zelfs dat was geen wondermiddel. Mensen gooiden nog altijd van alles naar binnen, gewoon door de openingen in de deur."* Hij schudt even het hoofd, maar zijn blik verzacht weer. *"Daarom hebben we uiteindelijk een draad tegen de deur geplaatst. Dat hielp gelukkig een stuk."* Even later verschijnt er een glimlach. *"Al hield dat niet iedereen tegen. Iemand heeft ooit, uit pure colère, een bloembak tegen de deur gegooid. Gelukkig was de deur sterker dan de bloembak."*

Mr Devaux gaat verder. *"Er heeft hier ooit een jonge dakloze geslapen, elke nacht opnieuw. Mevr Lesseliers, de eigenaresse van het hoekhuis van de Dennenlaan, ontfermde zich over hem en bracht hem dekens en eten. Hij bleef twee à drie jaar tot hij*

plots verdween.“ Kende je Mevr Lesseliers goed, vraag ik. *“Jawel”,* antwoordt hij. *“Elke dag kwam ze de kapel vegen, tot ze naar het rusthuis ging. Ik heb veel aan haar gehad.”*

Kom jij, net als Mevr Lesseliers, ook elke dag, vraag ik bewonderend. *“Elke dag! En met de fiets! Geen elektrische, hoor, maar een gewone. De benen moeten soepel blijven, hé.”* lacht hij. *“Maar tegenwoordig heb ik goede hulp van mevrouw Bollen. Die kwam op een dag voorbij en bood haar hulp aan. Die heb ik met beide handen aangepakt. Zij woont iets dichterbij dan ik en opent en sluit de kapel dagelijks. Wij vormen een goed team”.*

Daarop vraag ik wat zijn taken zijn. Mr Devaux antwoordt: *“Vroeger deed ik alles. De vloer schuren, het Mariabeeld proper maken, de wanden van de kapel afwassen, maar tegenwoordig doe ik het iets rustiger.”* *“Al heb ik deze week nog de vloer gedweild en de mat uitgeklopt,”* voegt hij er fijntjes aan toe.

Ik vraag of de kapel druk bezocht wordt. *“Tijdens vakanties is het wat rustiger, maar daarbuiten komen er veel mensen. Tijdens speciale feestdagen is het ook altijd drukker. Er zijn veel oudere buurtbewoners die dagelijks passeren, maar stilletjes aan zie ik die ook verdwijnen.”* Komen er ook jonge mensen, vraag ik. *“Oh ja, studenten, die een schietgebedje doen voor hun examens. Of mensen die een kaarsje branden voor een zieke.”* verklaart Mr Devaux. *“Bezoekers laten vaak iets achter. Niet alleen geld, maar ook bloemen, kaarsen of beeldjes. Soms wordt het te veel en moet ik opruimen, met pijn in het hart. Sinds 1992 kan ik terecht bij de groendienst aan de overkant van de straat, tegen het Middelheimpark. Ik mag daar zowel de groenafval van de tuin als de andere zaken afgeven.”* Toch zijn er ook uitdagingen. Zo liggen er achteraan nog stenen van recente werken tegen vochtproblemen. *“Die krijg ik niet weg,”* zegt hij. Paula noteert het meteen. Hulp is onderweg.

“Ja, ja,” mijmert Mr Devaux. *“Deze plek heeft al heel wat gezien.”* Hij kijkt even rond, alsof hij het verleden zo weer kan oproepen. *“Zelfs de locatie van het kapelletje is bijzonder. Hier, precies hier, is Emile della Faille, eigenaar van het landgoed en het kasteel ‘Den Brandt’, in 1890 tijdens een wandeling aan een hartaanval overleden.”* Hij wijst in de verte. *“Een stukje verderop draagt een straat zijn naam. En zijn vrouw? Die hertrouwde later met kunstenaar Karel Ooms, die op zijn beurt ook een straatnaam kreeg, hier niet ver vandaan.”* Met een glimlach voegt hij eraan toe: *“In die tijd waren het trouwens allemaal nog kasseistraten.”*

Even wordt het stil. *“Maar wat als wij er niet meer zijn?”* vraagt hij zich hardop af. *“Het zou jammer zijn mocht de kapel moeten sluiten.”* Dan moet u het nog maar lang volhouden, zeggen we. Hij glimlacht vastberaden. *“Zolang ik kan stappen, blijf ik komen.”*

Met die woorden nemen we afscheid. Het kapelletje blijft achter in de zon. Klein van formaat, maar groots in betekenis, gedragen door mensen zoals meneer Devaux en mevrouw Bollen.

Geschreven door Peggy Verelst

Kappelletjes en Madonna's in Vlaanderen

Geschreven door Pierre Hernalsteen en Alain Cols

Wie onder ons heeft er nog niet stilgestaan bij een kappelletje in Vlaanderen, dikwijls een veldkappelletje? Parcum uit Heverlee, die religieus erfgoedadvies verstrekt, maakt een inventaris van al deze kappelletjes en men kan deze raadplegen op www.kappelletjesinvlaanderen.be

Ook onze kapel aan de Beukenlaan in Wilrijk staat op de website evenals tal van Madonnabeelden in de stad. Er is namelijk wat verwarring rond de term “kapel”. Als er een gebouw is, zoals meestal het geval is in de velden, is er geen discussie. Maar het volstaat dat er een console of een nis of een baldakijn aanwezig is om van een kappelletje te spreken, zelfs als het beeld tegen een gevel in de stad hangt. Het dichtste bij een volwaardige kapel is de Madonna van de Tromp aan de hoek van de Grote Markt en de Torfbrug. Daar zijn in de 19e eeuw de console en de baldakijn verbonden met 4 kleine zuiltjes, waardoor het er echt uit ziet als een kappelletje, weliswaar op de eerste verdieping.

In dit artikel willen we het echter hebben over een speciale “echte” kapel, namelijk die op de hoek van de Boechoutselei en de Mayerlei in Mortsel. Op 4 mei 1901 sterft kunstverzamelaar ridder Frederik Mayer van den Bergh ten gevolge van een ruitongeval. Tien jaar later geeft zijn moeder, Henriëtte Mayer van den Bergh, aan architect Flor Van Reeth de opdracht om 42 werkmanswoningen nabij Sint-Frederik in Mortsel te bouwen. Haar bedoeling is deze tegen een zeer lage huurprijs aan jonge gezinnen aan te bieden. Zo ontstaat wellicht de eerste tuinwijk in België, naar Engels voorbeeld, meer bekend als de '40 huizekes', al gaat het in werkelijkheid om 42 woningen. Mevrouw Mayer van den Bergh zal zo de herinnering aan haar zoon levend houden op een bijzonder maatschappij-bewuste manier.

Op de straathoek van de Mayerlei en de Boechoutselei bevindt zich een 43ste gebouw, een veldkapel. Deze verwijst naar de leeftijd van 43 jaar waarop ‘Fritz’ Mayer van den Bergh overleed. In haar testament bepaalt Henriëtte dat haar bezittingen na haar dood

toekomen aan de kerkfabriek.

In de loop der jaren zijn de woningen verkocht. Sommige werden verbouwd, maar veel huizen bleven authentiek, waardoor de straat haar oorspronkelijke uitstraling heeft behouden. Wanneer u door de straat wandelt, merkt u dat er meer dan 42 huisjes zijn. Die van mevrouw Mayer van den Bergh beginnen aan de Boechoutselei. In 1928 werd de tuinwijk verder noordwaarts uitgebreid, in dezelfde stijl.

De kapel is tot op heden eigendom van de kerkfabriek Sint-Benedictus, binnen de pastorale eenheid Maria Magdalena, gebleven. Het is dus nog steeds aan de kerkfabriek van Sint-Benedictus om de kapel te onderhouden. In 2024 werd het Mariabeeld gerestaureerd evenals het interieur van de kapel. Het beeld zelf werd vermoedelijk in de buurt van Parijs vervaardigd en is een gietijzeren beeld.

Gelijkaardige beelden zijn terug te vinden op de hoek Provinciestraat en Ploegstraat (foto links boven) en aan de gevel van de Kasteelpleinstraat 45 (foto rechts boven) in Antwerpen. Tot 1989 bevond zich ook een gelijkaardig beeld aan de gevel van de Gazet van Antwerpen in de Augustijnenstraat. Een beschilderde variant was tot het begin van de 21e eeuw te zien in de kerk van de Missionarissen van het Heilig Hart aan de Te Boelaarlei in Deurne, maar werd in 2014 verkocht. Enkel dit laatste beeld en dat van de Mayerlei hebben een sokkel met inscriptie. Op de sokkel onder het Maria beeld staat de volgende Franse tekst:

N.D. du Sacré Coeur
App(rou)vée par le St Père le 7 sept(em)bre 1865.

Het is vandaag niet duidelijk waar deze datum precies naar verwijst. Kerkelijk is er geen bijzondere aanleiding teruggevonden, waarvoor naar het jaar 1865 zou worden verwezen. E.H. Jules Chevalier liet in 1861 in het Franse Issoudun een kapel bouwen waarvan het altaar gewijd was aan Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart. Later liet hij een beeld uit Carraramarmer maken van de Maagd Maria, staande met haar gespreide armen. Voor haar staat het Kind Jezus, dat met zijn rechterhand naar zijn moeder wijst en met zijn linkerhand zijn hart toont.

Mevr Henriëtte Mayer van den Bergh was sociaal enorm geëngageerd. In de directe omgeving van de Mayerlei stichtte ze in 1904 het Sint-Frederik Instituut voor haar personeel op rust. Na meer dan 120 jaar en onder de naam Mayerhof staat er nu een hedendaags WZC met 140 kamers, een Centrum voor Kortverblijf met 8 kamers en 40 assistentiewoningen. Velen herinneren zich ongetwijfeld dat we in mei 2022 in de tuin van Mayerhof het Mariabeeld, dat vroeger de gevel van bakkerij Moreels in de Quelinstraat sierde, na een grondige restauratie door Geneviève Hardy plechtig hebben ingezegend.

Mevrouw Henriëtte Mayer van den Bergh woonde zelf op de hoek van de Arenbergstraat en de Lange Gasthuisstraat. Na het overlijden van haar zoon Fritz stond ze een deel van haar woning af voor de bouw van het bekende Museum Mayer van den Bergh. Dit uitzonderlijke museum, dat momenteel een ingrijpende verbouwing en uitbreiding ondergaat, herbergt de volledige kunstcollectie die Fritz Mayer van den Bergh in korte tijd bijeenbracht. Naast De Dulle Griet van Pieter Bruegel de Oude behoort ook de recent gerestaureerde dertiende-eeuwse groep van Christus en Johannes tot de topstukken. Ga zeker eens langs in het Maagdenhuis, waar dit werk tijdelijk samen met andere topstukken wordt tentoongesteld.

Wist je dat ...

op 14 augustus 2025 de Maria Processie opnieuw door de straten van Antwerpen trok, en dat ook dit jaar 'voor Kruis en Beeld' een sterk team van acht dragers samengestelde? Dankzij hun inzet en toewijding werd het alweer een prachtige en geslaagde editie. Via deze weg willen we alle dragers nogmaals van harte bedanken – jullie maakten het verschil!

Met het oog op 2026 kijken we ernaar uit om opnieuw zo'n enthousiast team samen te brengen. Voel je het kriebelen om mee te helpen? Alle vrijwilligers zijn meer dan welkom! Aanmelden kan eenvoudig via info@vkenb.be.

Vrienden van de Antwerpse Madonna's 2025

Callens B, Wilrijk; Claes H, Hove; Club Koperen Passer A2/2, Boechout; Coppens L, Ekeren; De Bleser A, Antwerpen; Delafaille G, Hove; Engels J, Antwerpen; Pirenne M, Wilrijk; Sornsen P, Merksem.

Amou S, Brasschaat; Bekers I, Borgerhout; Callens A, Wilrijk; Cappaert L, Antwerpen; Cappelle-Laurent, Antwerpen; Cattrysse - De Munck, Hamme; Colis A, Edegem; Colson D, Berchem; Corluy S, Antwerpen; De Cleyn E, Brasschaat; De Cleyn W, Hove; De Proft A, Aalst; De Schamphelaere M, Edegem; Dewaele, I, Kapellen; Fierens P, Antwerpen; Geysels S, Boechout; Goyvaerts-Baeyens, Zoersel, Herthoghe-Castelein M, 's Gravenwezel; Hertsens P, Mechelen; Holtrust R, Essen; Huybrechts K, Antwerpen; Huysmans R, Antwerpen; Installé M, Brasschaat; Janssens G, Borgerhout; Kiebooms B, Boechout; Kokken T, Berchem; Landuyt-Matthijs, Ekeren; Marijse J, Merksem; Marin G, Antwerpen; Meesters J, Berchem; Mol C, Mortsel; Ubarri, Torremolinos; Nys H, Antwerpen; Ooms M, Antwerpen; Peeters M, Antwerpen; Pepermans, Borgerhout; Rijsheuvels C, Wilrijk; Rotty M, Wilrijk; Saen G, Berchem; Schots-De Keyser, Hove; Smets M, Berchem; Van Bortel V, Deurne; Van Boven W, Brasschaat; Van de Werve-De Vorsselaer, Schilde; Van der Elst B, Merksem; Van Deun-Dewitte, Ekeren; Van Gestel B, Berchem; Van Hissenhoven-De Laet, Wilrijk; Van Hissenhoven J, Hove; Van Hooydonck-Pauwels, Brasschaat; Van Horenbeeck M, Mortsel; Van Lier-Winnepenninckx, Antwerpen; Van Rijsbergen W, Borgerhout; Vandeplas A, Antwerpen; Vanlerberghe G, Antwerpen; Vanoystaeyen H, Vremde; Vanoystaeyen-Geerinck, Boechout; Verbeeck-Heyselberghs, Hove; Vermant J, Antwerpen; Vertriest R, Hove; Wilport BVBA, Antwerpen; Zusters Dienstmaagden HH, Antwerpen;

Baeck L, Wilrijk; Bergsma-Heylen, Antwerpen; Castelein-Claeys B, Kontich; Croenen S, Antwerpen; De Boeck V, Antwerpen; De Meulder C, Berchem; De Munck G, Antwerpen; De Paepe T, Wilrijk; De Swaef A, Antwerpen; Jespers E, Antwerpen; Lippens A, Antwerpen; Livens A, Antwerpen; Marck H, Berchem; Merckx G, Hove; Mommaers A, Antwerpen; Mortelmans E, Grobbendonk; Peeters P, Antwerpen; Penders M, Brasschaat; Rouchet F, Merksem; Rulmonde G, Antwerpen; Stassen J, Antwerpen; Thiessen L, Berchem; Van De Wiele J, Antwerpen; Vanderhoeught H, Antwerpen; Van Houtte A, Antwerpen; Vanderhoeught H, Antwerpen; Verelst P, Berchem; Zaman L, Antwerpen

Erfgoeddag 2026 met als thema "HAHA Humor"
Fanny van Kiekeboe groet vrolijk Maria